

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Saksbeh./tlf.nr.: Thor Erik Grammeltvedt/23904050
Deres ref./Deres dato: 15/71/ 09.11.2015
Vår ref.: 2215385-1
Vår dato: 04.01.2015

Kommentarer til høring på lovendring om eierskap til utenlandsforbindelser

Statnett ser det ikke som naturlig å kommentere selve forslaget om å endre energilovens §4-2 første ledd som åpner for at andre enn den systemansvarlige kan eie og drive utenlandsforbindelser. I tråd med vårt samfunnsoppdrag vil vi også i fremtiden bidra å utvikle og realisere samfunnsøkonomisk lønnsomme utenlandsforbindelser. For å kunne utvikle og drifte kraftsystemet på en samfunnsmessig rasjonell måte ser vi imidlertid behov for at departementet i forbindelse med utviklingen av lovverket bidrar til avklaringer på tre områder, som vi utdyper nedenfor.

1. Retningslinjer for hvordan utenlandsforbindelser med andre eiere skal håndteres i driften

Utviklingen og driften av alle utenlandsforbindelser, uavhengig av eiere, må gjøres innenfor rammen av det norske og europeiske lovverket. Lovarbeidet knyttet til utenlandsforbindelser må bygge på en forståelse av at nye forbindelser vil påvirke kraftflyten i hele det nordiske synkronområdet. Den nordiske systemdriftsavtalen vil dermed legge viktige føringer for driften av eventuelle nye forbindelser.

For Statnett som systemansvarlig er det avgjørende at alle utenlandsforbindelser kan håndteres i driften. En optimal utnyttelse av kraftsystemet og god forsyningssikkerhet krever blant annet at systemansvarlig må kunne kontrollere flyten på forbindelsen og fastsette handlingskapasitet. Prinsippene for denne håndteringen må, som for de øvrige forbindelsene, baseres på samfunnsøkonomi og åpne og ikke-diskriminerende kriterier.

I tillegg til klare retningslinjer for driften må det stilles krav til hvilke avtaler som må være på plass. Statnett som systemansvarlig må ha en avtale med systemansvarlig i den andre enden av forbindelsen, for å sikre at det ikke oppstår tvil om hvordan kabelen skal benyttes i driften av det norske og nordiske kraftsystemet. En slik avtale vil også sikre at de kommersielle konsekvensene for eier av forbindelsen er mest mulig tydelige. Videre må det inngås avtaler om hvordan det økonomiske oppgjøret mellom de ulike partene skal gjennomføres.

2. Tydelige rammer rundt utredningsarbeidet

Av departementets kommentarer i høringsforslaget fremgår det at Statnett skal ha et betydelig ansvar for å støtte prosjektutviklere i arbeidet med å utarbeide søknad om utenlandskonsesjon. Hensikten er å etablere et best mulig beslutningsgrunnlag, som tar hensyn til de samlede konsekvensene for kraftsystemet. Et sentralt element i den samfunnsøkonomiske analysen er hvordan nye utenlandsforbindelser påvirker konsument- og produsentoverskudd i Norge, samt verdien av eksisterende utenlandsforbindelser. Dette utredningsansvaret vil trekke på analyseressursene i selskapet.

En effektiv prosess krever etter Statnetts syn klare kriterier som må være oppfylt før et prosjekt utløser omfattende utredninger. Det bør også vurderes hvordan utredninger knyttet til enkeltprosjekter kan tilpasses de eksisterende planprosessene i kraftsystemet. I tillegg bør det fremgå av lovforarbeidene hvordan kostnadene ved slike utredninger skal fordeles.

3. Klare økonomiske prinsipper og håndtering av fordelingsvirkninger

Statnett registrerer at høringen ikke går inn i diskusjonene om de økonomiske rammene for utenlandsforbindelser som er eid av andre enn den systemansvarlige. I utgangspunktet er det et relativt stort spenn i utformingen av de økonomiske betingelsene, som slike forbindelser kan tenkes å operere under - fra full finansiering og risiko gjennom flaskehalsinntekter til regulert avkastning. Utviklingen i konsument- og produsentoverskudd i Norge, samt verdien av eksisterende utenlandsforbindelser er et sentralt element i den samfunnsøkonomiske vurderingen.

For forbindelsene eid av Statnett vil flaskehalsinntektene gå til reduksjon av sentralnettstariffen og dermed indirekte kompensere for finansiering av forsterkninger i det innenlandske nettet og andre prosjektutløste kostnader. I høringsforslaget fremgår det ikke hvordan eventuelle kostnader ved å forsterke det innenlandske nettet og andre prosjektutløste kostnader skal finansieres for kabler som ikke er eid av Statnett. I lovarbeidet vil det, etter vårt syn, være formålstjenlig om man trekker opp de økonomiske rammene for nye forbindelser, samt beskriver hvordan fordelingsvirkninger bør håndteres. Vi ser at uavhengig av eierforholdene kan det være nærliggende å vurdere anleggsbidrag eller andre former for gebyrfinansiering for nettførsterkninger eller andre prosjektrelaterte kostnader. Tydelige rammer vil blant annet bidra til å redusere risiko for alle aktører i kraftsystemet.

Vi forutsetter videre at forbindelser som eies av andre enn sentralnettsoperatøren vil ha full tredjepartsadgang, uten reservering av kapasitet for eierne eller produsenter. Dette er i tråd med det norske og europeiske regelverket for mellomlandsforbindelser. Andre løsninger enn dette må vurderes også i tariffsammenheng.

Dersom det er behov for ytterligere utdypning av våre kommentarer til høringen, stiller vi gjerne opp på et møte.

Vennlig hilsen

Bente Haaland
Konserndirektør, Strategi og kommunikasjon